

Verslag van de vergadering van de Commissiewerkgroep (CWG) Persistente Organische Contaminanten (POP's)

Datum: 18 maart 2025
Commissie: DG Sante
Nederlandse Delegatie: Polly Boon (RIVM; verslag)
Georgina van den Berg (NVWA; verslag punten 3 en 4)
Nikki Emmerik (VWS)

**Directie Voeding,
Gezondheidsbescherming
en Preventie**

**Regulier Overleg
Warenwet**

Agenda

Secretariaat ROW
[dienstpostbusROW-
EU@minvws.nl](mailto:dienstpostbusROW-EU@minvws.nl)

www.row-minvws.nl

1. Phosphorous flame retardants – discussion on the need for an EFSA risk assessment

Tijdens de vergadering wordt een presentatie gegevens over *phosphorous flame retardants*. Dit zijn vlamvertragers die worden gebruikt als vervanger voor uitgefaseerde gebromeerde vlamvertragers. In de presentatie wordt aangegeven dat uit toxiciteitsstudies en epidemiologische studies blijkt dat *phosphorous flame retardants* nadelige effecten kunnen hebben op het lichaam. Daarnaast komen deze stoffen voor in een groot aantal voedselproducten met een daardoor potentieel hoge blootstelling.

Bezoekadres

Parnassusplein 5
2511VX Den Haag

T: 070 340 7911
www.rijksoverheid.nl

Gebaseerd op de gepresenteerde gegevens stelt de Commissie (Cie) voor om de Europese Autoriteit voor Voedselveiligheid (EFSA) te vragen een risicobeoordeling voor deze stoffen uit te voeren. De verwachting is dat dit niet een volledige risicobeoordeling zal zijn, maar dat wel lacunes in gegevens kunnen worden geïdentificeerd en dat een mogelijke prioritering van individuele stoffen binnen de groep *phosphorous flame retardants* kan worden gemaakt. Deze informatie kan worden gebruikt voor een aanbeveling voor monitoring voor deze groep stoffen. Verschillende lidstaten (LS's), waaronder Nederland (NL), steunen dit voorstel.

Dossierhouder

Nikki Emmerik
Ne.emmerik@minvws.nl

2. EFSA opinion on an update of the risk assessment of brominated phenols and their derivatives in food

EFSA geeft een presentatie over een recentelijk gepubliceerde opinie over de risico's van *brominated phenols and their derivatives* (<https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/10.2903/j.efsa.2024.9034>).

Conclusie van de opinie is dat er geen gezondheidsrisico's zijn door de blootstelling aan deze groep vlamvertragers in de EU. Berekende *margins of exposure* (MOE) varieerden van 145.000 tot 22.000.000 met een minimale MOE van 6000 voor geen risico. Gezien deze conclusie ziet de Cie geen reden om maximumgehalten (ML's) voor deze groep stoffen vast te stellen, maar overweegt het vaststellen van een aanbeveling voor monitoring doordat monitoringgegevens in relevante producten ontbreken. Verschillende LS's geven aan dat zij deze stoffen vanwege het gezondheidsrisico niet zouden prioriteren voor monitoring. Een LS merkt op dat toxiciteitsstudies ontbreken en dit losstaat van het verzamelen van monitoringgegevens. De Cie gaat hierin mee. Zodra EFSA de risicobeoordelingen van de vlamvertragers heeft afgerond (verwachting in 2026) gaat de Cie één aanbeveling voor monitoring van gebromeerde vlamvertragers opstellen. De *brominated phenols and their derivatives* zullen daar dan niet in worden opgenomen. Mochten LS's hier niet mee eens zijn, kunnen zij de Cie dit schriftelijk laten weten.

Ons kenmerk

Verslag CWG POP's
d.d. 18 maart 2025

3. Available methods for the analysis of PBDEs in food

Het Europese Unie Referentie Laboratorium (EURL) POPs geeft een presentatie over beschikbare analysemethoden voor het meten van PBDE in levensmiddelen. De aanbeveling voor monitoring zou zich moeten richten op de 10 EFSA congenen (BDE-28, 47, 49, 99, 100, 138, 153, 154, 183 en 209).

Een richtsnoer is beschikbaar die in 2023 is geactualiseerd. De methode lijkt op die voor dioxinen en PCB's en is hierdoor makkelijk te implementeren voor laboratoria die deze metingen al uitvoeren. Tevens is de optie om een multi-POP methode te implementeren, waarbij de monstervoorbewerkingsstappen voor BDE's, dioxinen en PCB's tegelijk kunnen worden uitgevoerd. Uit een netwerkbijeenkomst blijken de kwantificatielimieten (LOQ's) uit het richtsnoer haalbaar voor de 10 BDE's. Wel blijft de analyse van BDE-209 een uitdaging en is de vraag of voor deze congeneer geen hogere LOQ zou moeten worden vastgesteld. De Cie begrijpt dit en geeft aan dat de ML dan ook hoger moet worden vastgesteld voor BDE-209.

Verder geeft de Cie aan dat Fediol heeft aangegeven dat het momenteel lastig is om commerciële laboratoria te vinden die BDE's kunnen analyseren in olie/vet. Het EURL geeft aan dat hiervoor een gevalideerde methode beschikbaar is op basis van het richtsnoer. De Cie vraagt of commerciële laboratoria het referentiemateriaal ook kunnen kopen. Het EURL bevestigt dit. De Cie zal dit terugg koppelen aan Fediol.

4. Control plans on contaminants (Reg. (EU) 2022/931, Reg. (EU) 2022/932) – minimum control frequencies for certain commodities

De Cie geeft ter informatie een toelichting over wat in februari is besproken tijdens de werkgroep milieu- en procescontaminanten, rondom minimale controlefrequenties die zijn opgenomen in de wetgeving voor verplichte controleplannen gericht op contaminanten.

Na enige ervaring en feedback uit LS's is een voorstel gedaan om controlefrequenties te verlagen voor een aantal productgroepen: rund, schaap, geit, varken en pluimvee. Ook zal het minimaal verplichte controlepercentage van zware metalen in eieren worden verwijderd.

Tot slot benoemt de Cie dat de deadline voor het indienen van de controleplannen inzake contaminanten van dit jaar nadert en roept LS's op om deze op tijd aan te leveren.

5. Dioxins and PCBs

a. Discussion on maximum levels for non-dioxin-like PCBs in meat, meat products, liver and derived products of horse, rabbit, wild boar, wild game birds and Cervidae

De Cie wil ML's vaststellen voor niet-dioxineachtige polychloorbifenylen (ndl-PCB's) in vlees van minder gangbare diersoorten (konijnen, wilde zwijnen of evers, vrij vederwild, herten, en paarden). De voorgestelde ML's zijn hetzelfde als voor meer gangbare diersoorten (40 ng/g vet), behalve voor wilde zwijnen of evers. Op basis van de concentraties in de EFSA-database stelt de Cie voor deze voedselgroep een ML van 80 ng/g vet voor. De LS's, waaronder NL, gaan hiermee akkoord.

De Cie stelt verder voor om geen ML's voor ndl-PCB's vast stellen in lever van konijnen, wilde zwijnen of evers en herten, omdat voor deze dieren ook geen overeenkomstige ML's voor dioxinen en de som van dioxinen en dioxine-achtige PCBs (dl-PCB's) zijn. Voor paardenlever is al een ML voor ndl-PCBs (3,0 ng/g vers gewicht). Voor lever van vrij vederwild zijn wel ML's voor dioxinen en de som van dioxinen en dl-PCB's, en stelt de Cie een ML van 5,0 ng/g vers gewicht voor ndl-PCB's voor. Deze ML is gebaseerd op gegevens voor lever van wilde zwijnen of evers door het ontbreken van gegevens voor vrij vederwild in de EFSA-database. De LS's, waaronder NL, gaan hiermee akkoord.

De Cie is akkoord met een aanpassing van de voedselcategorie 4.1.3.1 'vet van runderen en schapen' in 'vet van runderen, schapen en geiten, zoals voorgesteld door NL. Dit is eerder niet opgenomen in wetgeving en hierom een goede toevoeging. Op basis van gegevens zou dit voorstel haalbaar zijn en zorgt ervoor dat de voedselcategorie in lijn is met 4.1.1.1. 'vlees van runderen, schapen en geiten'.

b. MLs for dioxins and PCBs in mitten crab

In de vorige CWG-vergadering stelde de Cie voor om de ML's voor vlees van aanhangsels en buik van schaaldieren (categorie 4.1.5) ook te laten gelden voor vlees van de cephalothorax van de Chinese wolhandkrab. In reactie hierop heeft NL concentraties van dioxinen, som van dioxinen en dl-PCB's en ndl-PCB's gedeeld met de Cie van 58 Chinese wolhandkrabmonsters uit Nederlandse wateren. Deze gegevens laten zien dat bij de voorgestelde ML's alle Chinese wolhandkrab moet worden geweerd van de markt. Berekende 95ste percentielen op basis van deze gegevens zijn echter erg hoog en niet geschikt voor het vaststellen van ML's, volgens de Cie. Het doel van ML's is om de voedselveiligheid te bevorderen en zulke hoge ML's dragen daar niet aan bij. De Cie stelt

voor om de ML's in Chinese wolhandkrab gelijk te stellen aan twee keer die voor voedselcategorie 4.1.5. Deze ML's komen ongeveer overeen met de P50 van de door NL aangeleverde concentraties. De Cie geeft aan dat dit strikt is, maar benoemt dat men op deze wijze effectief kan handhaven en in het kader van gezondheidsbescherming de uitschieters van de markt kan weren.

NL vraagt de Cie welke overwegingen zijn meegenomen bij het vaststellen van de ML's voor wild gevangen aal (voedselcategorie 4.1.8) en op welk percentiel van de concentraties deze zijn gebaseerd. De Cie gaat hiernaar kijken en komt hierop terug tijdens de volgende CWG.

c. Discussion on a draft Commission Regulation amending Regulation (EU) 2023/915 (for the changes discussed under points a, b, c)

Dit agendapunt betreft aanpassingen van EU Vo 2023/915 o.b.v. van de punten besproken onder 3a (ML's voor ndl-PCB's) en de derogatie zoals besproken onder agendapunt 3b van de vorige CWG-vergadering (13 september 2024). De Cie zal de verordening hierop aanpassen en voor besluitvorming voorleggen aan het SCoPAFF op 12 juni.

d. Comprehensive review of the EU legislation on dioxins and PCBs following the update of the TEF values: update

De Cie deelt met de CWG een overzicht van concentraties van dioxinen en dl-PCB's berekend met de nieuwe 2022 WHO TEF-waarden en de oude uit 2005. Dit overzicht betreft de concentraties die de afgelopen 10 jaar zijn aangeleverd aan EFSA en laat zien dat de concentraties op basis van de nieuwe TEF-waarden 25-33% lager zijn vergeleken met de oude TEF-waarden. Er zijn een aantal uitzonderingen. De reden hiervoor is onduidelijk en moet verder worden onderzocht.

Op basis van deze eerste gegevens wil de Cie de komende CWG's in detail naar de gegevens kijken, door per vergadering een aantal voedselcategorieën te bediscussiëren. De Cie noemt als voorbeeld dat in EU Vo 2023/915 geen onderscheid wordt gemaakt tussen kweekvis en wild gevangen vis. Of uiteindelijk ook nieuwe ML's moeten worden vastgesteld of dat een verdere uitsplitsing van voedselcategorieën nodig is, zal afhangen van de risicobeoordeling van EFSA. Opleverdatum daarvan is 30 april 2026.

6. Discussion on a draft Commission Recommendation on the monitoring of chlorinated paraffins in food

De Cie presenteert een aanbeveling van monitoring van gechloreerde paraffines (CP's) in voedsel, waarin wordt aanbevolen om voedsel semi-kwantitatief te screenen op de middellange keten CP's (C₁₀-C₁₇) en als de som van de CP's hoger is dan een drempelwaarde, een specifieke analyse uit te (laten) voeren door een expert laboratorium om de ketenlengte verder te specificeren.

De metingen voor de middellange keten CP's kunnen worden uitgevoerd door laboratoria in alle LS's. Specifieke analyses naar de ketenlengte kunnen worden uitgevoerd door vier gespecialiseerde laboratoria in de EU, waaronder Wageningen Food Safety Research (WFSR) in NL. Drempelwaarden zijn gespecificeerd voor vis, melk en zuivelproducten, oliën en vetten, andere producten van dierlijke oorsprong (zoals vlees en eieren) en zuigelingenvoeding. Het EURL POP's is momenteel bezig met het vaststellen van een werkbaar logistiek rond het doorsturen van monsters naar de vier laboratoria. Het EURL is ook bezig met het afronden van een richtsnoer voor het uitvoeren van de screening metingen door de laboratoria in de LS's, en verwacht dat deze dit jaar gereed zal zijn.

De Cie benadrukt dat de drempelwaarden bedoeld zijn om monitoringgegevens te verzamelen en te bepalen of een specifiekere analyse nodig is. Op verzoek van een aantal LS's zal de Cie het doel van drempelwaarde meer specifiek in de aanbeveling beschrijven.

De Cie geeft aan dat LS's schriftelijk commentaar kunnen aanleveren.

7. Discussion on mandate to EFSA on comprehensive risk-benefit assessment of fish consumption

De Cie deelt een concepttekst over een mandaat aan EFSA voor het uitvoeren van een risk-benefit (RB) analyse van de gecombineerde blootstelling aan contaminanten via visconsumptie. De contaminanten die voor risicobepaling mee worden genomen zijn dioxinen, dl-PCB's, PFAS, polygebromeerde difenylethers (PBDE's), arseen (anorganisch arseen en dimethylarseen (DMA)) en methyl-kwik. De RB-analyse moet ook met de nieuwe TEF-waarden van dioxinen en dl-PCB's worden uitgevoerd. Benoemd wordt dat de RB-analyse zich alleen op vis richt, en niet op schaaldieren en schelpdieren. Verder wordt genoemd dat naar verschillende vissoorten gekeken moet worden, gezien het verschil in contaminatie.

De LS's zijn positief over het mandaat. De Cie zal deze afronden en delen met EFSA.

8. Polychlorinated naphthalenes (PCNs) – Discussion on follow-up to the EFSA opinion

EFSA heeft tijdens de vorige CWG een presentatie gegeven over polychloor-naftalenen (PCN's) in diervoeder en voedsel (<https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/8640>) met als conclusie dat er geen gezondheidsrisico is voor de blootstelling aan hexaCN's via voedsel, maar dat het voortzetten van verzameling van monitoringgegevens wenselijk is. Echter op basis van eerdere reacties uit de LS's in het kader van agendapunt 2, geeft de Cie aan dat men moet prioriteren en selectief moet zijn waar men naar kijkt.

Op basis van deze conclusie is het niet nodig om ML's vast te stellen en dat geen officiële aanbeveling voor monitoring voor deze groep stoffen zal worden gegeven. Wel zal de Cie in de SCoPAFF noemen dat LS's worden aangemoedigd PCN's te monitoren op basis van aanbevelingen uit de EFSA-opinie. Het EURL is momenteel bezig met het opstellen van een richtsnoer over de analyse van deze groep stoffen. Deze zal tweede helft van 2025 gereed zijn.

9. A.O.B.

Een aantal LS's vraagt de Cie of ML's voor PFAS kunnen worden vastgesteld in melk, viskuit, inktvis en octopus. De Cie geeft aan dat na de zomer 2025 de discussie over de ML's voor PFAS zal worden opgestart. Deze producten worden meegenomen.

Eén LS presenteert de resultaten van een studie naar PFAS in voedsel. In totaal zijn 283 monsters geanalyseerd verdeeld over 14 voedselcategorieën. Vis bevatte de hoogste gehalten. De meest aangetroffen PFAS types waren PFOS, PFBA, PFOA en PFUnDA, dus ook PFAS die niet behoren tot de vier waarop de risicobeoordeling van EFSA is gebaseerd. Op basis hiervan merkt de Cie op dat het goed is om na de zomer te kijken of EFSA hun risicobeoordeling kan uitbreiden, indien nieuwe toxiciteit informatie beschikbaar is. Dit zal ook afhangen van beschikbare toxiciteitsgegevens. De LS heeft op basis van de gevonden concentraties ook een risicobeoordeling uitgevoerd voor de vier PFAS waarop de gezondheidkundige grenswaarde is gebaseerd en vond geen risico.

Den Haag, april 2025